

POP DE BĂSEȘTI, GHEORGHE

n. 1 august 1835, comuna Băsești, plasa Cehu Silvaniei, jud. Sălaj

d. 23 februarie 1919, comuna Băsești, plasa Cehu Silvaniei, jud. Sălaj

Studiile și le-a definitivat între anii 1845-1855 la gimnaziul din Baia Mare, de unde a plecat la gimnaziul din Oradea, aici susținând și examenul de bacalaureat. S-a înscris mai apoi la cursurile juridice de la Academia de Drept din Oradea de unde a fost și recrutat pentru îndeplinirea stagiului militar.

Odată cu încheierea stagiului militar s-a reîntors acasă și s-a căsătorit cu Maria Loșonți (aceasta a decedat în primăvara anului 1895). Prima lor fiică a decedat, iar a doua fiică, Elena Pop de Băsești, s-a măritat în anul 1882 cu Francisc Hossu-Longin, o altă personalitate a națiunii românești din Transilvania. Cariera și-a început-o în anii 1860-1870 ca prim pretor în plasa Hodod din județul Sălaj, ca din anul 1872 să fie ales deputat de Cehu Silvaniei în parlamentul de la Budapesta. A activat în această funcție până în anul 1881. Tot în anul 1872 a luat parte la înființarea institutului de credit „Albina” din Sibiu, iar în 1887 și anii următori, împreună cu Andrei Cosma, a participat la constituirea băncii „Silvania” din Șimleu, la înființarea băncilor „Sătmăreana” din Seini, „Sălăgiana” din Jibou sau „Chioreana” din Șomcuta etc.

Într-o conferință ținută la Turda în anul 1880 a propus unirea tuturor românilor din Transilvania și Ungaria într-un singur partid național. În urma acestor idei are loc conferința națională de la Sibiu din anul 1881, când ia naștere Partidul Național Român din Transilvania și Ungaria. În partid a deținut, pe lângă calitatea de membru, și funcția de vicepreședinte și mai apoi, între 1902 și 1919, funcția de președinte al partidului. În calitate de vicepreședinte al partidului a făcut parte din delegația care în 25 mai 1892 a dus Memorandumul românilor ardeleni la împăratul Francisc Iosif din Viena. După doi ani, cu ocazia procesului memorandiștilor, Gheorghe Pop de Băsești a primit un an de închisoare la Vaț.

În anul 1902 a murit Ioan Rațiu, președintele Partidului Național Român, iar conducerea partidului a fost preluată de Gheorghe Pop de Băsești. În anul 1905 are loc la Sibiu Conferința Națională a Partidului Național, în urma căreia noul președinte al partidului reușește să atragă în rândurile organizației mulți tineri, cu scopul de al revigora. Tot la Sibiu, dar peste cinci ani, Gheorghe Pop de Băsești a fost reales președinte al partidului. În toată această perioadă, prin acțiunile sale a susținut presa românească din Transilvania, școlile românești de la Blaj, Oradea, Baia Mare, Cehu Silvaniei și altele, întreținând îndeaproape relația cu fruntașii politici din România.

A fost una dintre personalitățile importante care au militat pentru unire și s-a implicat în înfăptuirea ei. Marea Unire îl găsește într-o postură importantă, punctul culminant în activitatea politică prestată până atunci. În 30 noiembrie a sosit la Alba Iulia și a fost cazat la hotelul „Dacia” din oraș. Următoarea zi, la 1 decembrie 1918 a prezidat Marea Adunare de la Alba Iulia, fiind cel care a deschis lucrările printr-o cuvântare adresată celor prezenți. În data de 2 decembrie 1918, în contextul discuțiilor referitoare la comisia care trebuia să predea actele unirii regelui Ferdinand I, Gheorghe Pop de Băsești îl propune pe Iuliu Maniu, însă acesta din urmă refuză acest privilegiu, motivând gestul prin obligația morală pe care o avea, și anume de a rezolva chestiunile ce se impuneau în vederea organizării vieții de stat în Ardeal.